

Ulovlig å nekte folkevalgte kontakt med ansatte

Kommunal Rapport 15.10.2019

Ingen kan forby folkevalgte eller borgere å kontakte ansatte i kommuneadministrasjonen. Jan Fridthjof Bernt er klar på at det ikke finnes lovhjemmel for å nekte folkevalgte å kontakte ansatte.

Sist uke vedtok bystyret i Kristiansand nytt saksbehandlingsreglement, der det heter at «all kontakt mellom politikere og administrasjonen skal gå via kommunedirektøren eller den aktuelle direktør».

Nå er professor emeritus Jan Fridthjof Bernt klar på at et slikt påbud ikke holder vann juridisk.

– Ingen, heller ikke kommunestyret, kan forby folkevalgte – eller andre borgere – å ta kontakt med tilsatte i administrasjonen. Kommunestyret har rett og slett ikke myndighet til å instruere de folkevalgte om hvem de skal snakke med, eller for den saks skyld om noe annet, skriver Bernt i en e-post til Kommunal Rapport.

Flere av KS' prosessveiledere i folkevalgtprogrammet råder folkevalgte og administrasjon til å bli enige om kontakt-regler.

Kan ikke nekte

Bernt er klokkeklar på at kommunestyret heller ikke kan gi bestemmelser om hvem *de tilsatte i administrasjonen* kan snakke med.

– Også et slikt generelt inngrep i de tilsattes ytrings- og kommunikasjonsfrihet er etter min oppfatning klart ulovlig. Det vil selvsagt være situasjoner der det vil kunne være uheldig at en tilsatt går ut med personlige meninger eller meddelelser om intern saksbehandling i saker der hun medvirker, men dette er en sak for den administrative ledelse å reagere på – som et ledd «det løpende personalansvar». Dette må i tilfelle vurderes fra sak til sak, og det er ikke kommunestyrets oppgave å gjøre dette, uttaler Bernt.

Han sier at problemet heller ikke løses ved et generelt forbud gitt av kommunedirektøren mot at tilsatte snakker med folkevalgte eller andre.

– Om nødvendig kan kommunedirektøren innskjerpe at det ikke skal gis opplysninger om den interne saksbehandling, og at den som medvirker ved denne, ikke skal gi uttrykk for personlige synspunkter på saker som er under behandling. Men et generelt forbud mot all kommunikasjon med folkevalgte eller andre om løpende saker vil gå altfor langt her. Inngrep i ytrings- og kommunikasjonsfriheten for de tilsatte må begrunnes i konkrete skadevirkninger for saksbehandlingen, skriver Bernt.

Mangler støtte i ny lov

Den nye kommuneloven har en bestemmelse der det heter at «Kommunedirektøren har det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke noe annet er fastsatt i lov.»

Bernt peker på at det administrative ansvaret tidligere har vært delegert til kommunedirektøren av kommunestyret. Med den nye loven har kommunedirektøren fått ansvaret nedfelt direkte i loven.

– Mens de folkevalgte tidligere hadde mulighet til å gå inn i også i enkeltsaker, kan verken kommunestyret eller andre folkevalgte organer nå gå inn i slike. Dette gjelder for alle saker

som angår «det løpende personalansvar for den enkelte». Kommunestyret kan bare gi generelle regler om personalforvaltningen eller saksbehandlingen, påpeker Bernt.

Bare rådmann kan straffe

Som en konsekvens av den nye kommuneloven er det bare kommunedirektøren som kan ta opp og reagere på det hun mener er brudd på prinsippene. Kommunestyret kan ikke reagere tjenestemessig på tilsattes ytringer og meddelelse av opplysninger. Det er en del av kommunedirektørens «løpende personalansvar».

– Kommunestyret kan gi uttrykk for en *mening* om slike forhold, f.eks. i form av et vedtak om man synes det er uheldig at tilsatte i administrasjonen har direkte kommunikasjon med folkevalgte eller mediene om løpende saker, men det er kommunedirektørens ansvar å sette grenser for og eventuelt gi retningslinjer om slik kommunikasjon, og reagere tjenestemessig når tilsatte går over streken for hva som er deres alminnelige ytringsfrihet – som borgere eller som varslere, presiserer Bernt.